
Број/Број: 01,02,03,03/11-05-315/09
Сарајево/Сарајево, 10.11.2009

**KOLEGIJIMA OBA DOMA PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BIH
KOMISIJI ZA VANJSKE POSLOVE PREDSTAVNIČKOG DOMA**

**KOMISIJI ZA VANJSKU I TRGOVINSKU POLITIKU, CARINE, SAOBRAĆAJ I
KOMUNIKACIJE DOMA NARODA**

ČLANOVIMA STALNE DELEGACIJE U PAM-u

Predmet: Izvještaj sa 4. plenarne sjednice Parlamentarne skupštine Mediterana (PAM),
Istanbul, 23. i 24.10.2009.

Četvrta plenarna sjednica Parlamentarne skupštine Mediterana održana je na poziv **gosp. Mehmeta Ali Sahina**, predsjednika Velike nacionalne skupštine Turske. Tokom plenarne sjednice delegati su usvojili izvještaje i rezolucije koje su pripremila tri stalna komiteta PAM-a, njihove posebne radne grupe i ad hoc komiteti, usaglašeni na prethodno održanom sastanku posebnih radnih grupa u Lisabonu, Portugal, od 24. do 26. 6. 2009. U okviru 4. plenarne sjednice Parlamentarne skupštine Mediterana održan je i Prvi sastanak generalnih sekretara parlamenata zemalja članica PAM-a na kojem su, ispred Sekretarijata PS BiH, učestvovali: Branka Todorović, sekretar Predstavničkog doma, Aljoša Čampara, sekretar Zajedničke službe, Dejan Vanjek, šef Odjela za multilateralne odnose, i Enra Soldin iz Sektora za odnose s javnošću.

U jutarnjim satima 23.10.2009. održan je sastanak Biroa PAM-a, tijela koje rukovodi ukupnom strukturom ove mediteranske međudržavne organizacije, u kojem je osam predstavnika koji podjednako zastupaju sjeverne i južne zemlje regiona, podijeljene u dvije geopolitičke grupacije. Nakon toga, skup je i službeno otvorio **gosp. Rudy Salles**, predsjednik PAM-a (Francuska), nakon čega su uslijedili govori **NJE. Recepta Tayyipa**

Erdogana, premijera Turske, a skupu se obratio i **gosp. Mehmet Ali Sahin**, predsjednik Velike nacionalne skupštine Turske.

Gosp. Ruddy Salles pozdravio je predstavnike nacionalnih parlamenata zemalja članica i naglasio rastući značaj PAM-a kao regionalne inicijative koja povezuje zemlje Mediterana.

NJ.E. Recep Tayyip Erdogan naglasio je da Sredozemlje pruža svima jednake mogućnosti, ali i da donosi zajedničke prijetnje kao što su: imigracija, terorizam, ksenofobija, klimatske promjene itd. U skladu s tim, izazovi i rizici jednaki su za sve i s njima se potrebno suočiti. Nemoguće se izolirati od ovih procesa. Turska i Španija, kao dvije zemlje koje se nalaze na dva kraja mediteranskog bazena, bile su žrtve terorističkih napada. Također, nemoguće je ignorirati probleme na Bliskom istoku, odnosno teškoće s kojima se susreću Palestinci; Pojas Gaze dio je Mediterana i ne može se ignorirati, pri čemu je podjednako važna sigurnost i Izraela i Palestine. Turska provodi intenzivne multilateralne aktivnosti - angažirana je u Arapskom forumu za saradnju, Savezu civilizacija (AoC) – inicijativa koju zajednički koordiniraju Turska i Španija, u jugoistočnoj Evropi itd. NJ.E. Erdogan osvrnuo se i na proces evropskih integracija, najveći prioritet Turske, koja je prije četiri godine počela pristupne pregovore, te naveo njene prednosti kao 7. svjetske ekonomije s 50- ak potpisanih sporazuma o slobodnoj trgovini, od kojih devet sa zemljama u mediteranskom regionu. U nastavku je istakao važnost Turske za Sredozemni bazen i predložio formiranje zone slobodne trgovine u Sredozemlju.

Gosp. Mehmet Ali Sahin, predsjednik Velike nacionalne skupštine Turske, istakao je da je PAM regionalna organizacija važna za uspostavljanje mira, sigurnosti, stabilnosti i saradnje u mediteranskom regionu. Pet članica PAM-a nalazi se među 30 vodećih ekonomija, a region posjeti oko 340 miliona turista godišnje, dok se trećina svjetskog pomorskog saobraćaja odvija na ovom području. Istakao je kako je PAM platforma za saradnju između Sjevera i Juga, Istoka i Zapada, te naglasio da je u okolnostima globalne ekonomske krize potrebno raditi na povećanju trgovine i investicija, pri čemu razvijene zemlje imaju posebne odgovornosti. Naveo je kako neodlučnost sadašnjih generacija ostavlja loše naslijeđe budućim generacijama, što implicira historijsku odgovornost. Istaknuo je potrebu da se na Bliskom istoku novac ne troši za nabavku oružja već ulaže u mirovne napore. Dotakao se i pristupanja EU kao strateškog cilja Turske, smatrajući da bi njeno punopravno članstvo doprinijelo regionu u cjelini, podsjećajući da dio odgovornosti snosi i EU, od koje očekuju jednake procedure kao i za ostale zemlje. Na kraju izlaganja gosp. Ali Sahin istakao je značaj

mediteranskog regiona kao središta tri “nebeske” religije i pozvao zemlje Mediterana da se uključe u inicijativu “Alliance of Civilisations – Savez civilizacija”.

Gosp. Robert Walter, predsjedavajući Evropske skupštine za sigurnost i odbranu (Skupština WEU -Zapadnoevropske unije), naglasio je potrebu stvaranja sigurnosne politike koja bi bila zajednička za sve.

Gosp. Abdirahin Abdi, predsjedavajući Istočnoafričke zakonodavne skupštine (EALA), rekao je kako isti interesi vežu PAM i EALA, čije je sjedište u Tanzaniji. Prisutnima je prezentirao viziju o stvaranju carinske unije i federacije kao krajnji cilj integracije pet zemalja istočne Afrike, koja bi se zvala Ujedinjena istočna Afrika.

U nastavku Skupštini su se obratili i **gosp. Carlos Jimenez Macias**, počasni predsjednik Parlamentarne konfederacije Amerika (COPA) i predsjednik latinskoameričke i Karipske geopolitičke grupe (GRULAC) IPU-a; **gosp. Nuri Amal Safal** iz Panafričkog parlamenta, **gosp. Mehmet Cicek**, potpredsjednik Parlamentarne skupštine ekonomske saradnje u Crnom moru, te **gosp. Taysir Quba**, u ime Tranzicijskog arapskog parlamenta.

Gosp. George Vella (Malta) dao je pregled sinergije u poljima djelovanja između PAM-a i Unije za Mediteran, koju je inicirao francuski predsjednik Nikolas Sarkozy. Navodeći pokazatelje vezane za rast populacije i s tim povezan problem nestašice vode, ekologije (gdje navodi podatak da 60% otpadnih voda ide direktno u Sredozemlje bez prečišćivača), migracije iz ruralnih u urbana područja; uključujući veliki ekonomski disparitet između zemalja Sjevera i Juga, čiji se uzajamni omjer GDP-a kreće 10 : 1, istakao je značaj Pariske deklaracije (2008.), nastale na tragu **Procesa iz Barcelone**, koja predviđa održavanje političkog samita svake tri godine, kojim sapredsjedavaju jedna zemlja grupacije Sjever i jedna zemlja grupacije Jug. Podsjetio je da **Unija za Mediteran** ima uspostavljen sekretarijat u Barceloni u kojem ljudi različitih nacionalnosti i rasa zajednički donose odluke. U okviru ove inicijative na najvišem nivou vode se razgovori o mirovnom procesu na Bliskom istoku predsjedavajućih Unije za Mediteran, trenutno **gosp. Nikolasa Sarkozija** i **gosp. Hosnija Mubaraka**, koji su predložili novu mirovnu konferenciju. Gosp. Vella naglasio je kako Unija za Mediteran i PAM imaju komplementarne ciljeve i aktivnosti i da ni u kojem slučaju nisu međusobna konkurencija.

Generalni sekretar PAM-a **gosp. Rudy Salles** i generalni sekretar UN-a **Ban Ki-moon** na nedavno održanom sastanku u sjedištu UN-a razgovarali su o statusu posmatrača PAM-a u

UN-u, te potrebi uspostave misije PAM-a u Washingtonu i NY zbog činjenice da je ova organizacija do sada bila malo poznata, kako u UN-u tako i u SAD-u. Generalni sekretar UN-a zatražio je da PAM podrži aktivnosti UN-a u regionu. Konstatirano je da su navedene aktivnosti nužne kako bi se ojačala pozicija PAM-a kao međunarodnog aktera. U tom smislu planirane su daljnje posjete Briselu i različitim frakcijama u Evropskom parlamentu.

Naglašena je i saradnja s drugim multilateralnim organizacijama, kao što je nedavno potpisivanje MoU između PAM-a i **Lige arapskih država (LAS)**, čiji je generalni sekretar **gosp. Amr Musa**, a s ciljem jačanja saradnje između Sjevera i Juga što je jedna osnovnih ideja euro-mediteranske saradnje i procesa iz Barcelone iniciranog 1995. godine, formalno ozvaničenog 2008. godine pod nazivom Unija za Mediteran na inicijativu francuskog predsjednika Nikole Sarkozyja. Također, posvećena je pažnja i unapređenju saradnje s Parlamentarnom skupštinom Vijeća Evrope, zbog čega je nedavno održan sastanak na Kipru. U istom duhu pristupa se i saradnji s **Parlamentarnom unijom Islamske konferencije**, a sve s ciljem učvršćivanja pozicije PAM-a kao relevantnog sagovornika u globalnim međunarodnim odnosima.

Na Skupštini je data ocjena da će kraj izraelsko-palestinskog sukoba predstavljati kraj svih sukoba u regionu, te da je ta vrsta stabilnosti potrebna kako bi se stvorili preduslovi za uravnotežen razvoj regiona a time i unapređenje demokratskih vrijednosti, čime se u neposrednu vezu dovode sigurnosna i ekonomska politika. Istaknuta su velika očekivanja od naredne **konferencije o klimatskim promjenama u Kopenhagenu (decembar 2009.)**, na kojoj je PAM prihvaćen u kapacitetu međudržavne organizacije. Potpisivanje ovog sporazuma trebalo bi označiti početak novog procesa iz Kjota.

Na Plenarnoj skupštini usvojene su rezolucije i izvještaji o sljedećim temama:

1. Stalna komisija za političku i saradnju u oblasti sigurnosti
  - a. Bliski Istok
  - b. Organizirani kriminal
  - c. Terorizam
2. Stalna komisija za ekonomsku, društvenu i saradnju u oblasti zaštite okoliša:
  - a. Upravljanje katastrofama
  - b. Mala i srednja poduzeća

3. Stalna komisija za dijalog između civilizacija i ljudska prava
  - a. Dijalog kultura i religija
  - b. Migracije
  - c. Pitanje jednakosti spolova

Tokom plenarnog zasjedanja identificirane su ključne aktivnosti, okvirni datumi i mjesta za rad stalnih komisija PAM-a. Osim toga, raspravljalo se i o komunikaciji i “strategiji dohvata” PAM-a, a dodijeljeni su i laureati “PAM nagrade za 2009”.

Dana 25.10.2009. godine održan je i Prvi sastanak generalnih sekretara parlamenta zemalja članica PAM-a.

Prvom sastanku sekretara PAM-a, u ime PSBiH, prisustvovali su: Branka Todorović, sekretar Predstavničkog doma, Aljoša Čampara, sekretar Zajedničke službe, Dejan Vanjek, šef Odjela za multilateralne odnose, i Enra Soldin, Sektor za odnose s javnošću.

Pozdravnu riječ uputio je **gosp. Ali Osman Koca**, generalni sekretar Velike skupštine Turske, koji je naglasio ulogu i značaj parlamentaraca kao posrednika/promatrača na izborima u uspostavljanju demokratije. Gosp. Koca kazao je da je Turska članica većeg broja multilateralnih organizacija, posebno ističući NATO, IPU, CoE i rad Zajedničke parlamentarne komisije Turske i NATO-a. Velika skupština Turske ima oko 350 službenika i 300 parlamentaraca, koji su otvoreni za saradnju s delegacijama drugih zemelja, čije predstavnike žele vidjeti u svom parlamentu.

Gosp. Sergio Piazzi, generalni sekretar PAM-a, u svom izlaganju naveo da je ideja o sastanku generalnih sekretara parlamenata zemalja članica rođena u Birou PAM-a, s ciljem razmjene iskustava i jačanja veza između PAM-a i nacionalnih parlamenata. Izrazio je zahvalnost što su učesnici prihvatili poziv kako bi doprinijeli promociji vizije PAM-a.

Gosp. Ruddy Salles, predsjednik PAM-a, pozdravio je prisutne a posebno predstavnike Rumunije koja je prvi pridruženi član ove organizacije.

Ponovio je viziju PAM-a kao platforme za uspostavljanje trajnog dijaloga i razmjene mišljenja i dobrih praksi. Podsjetio je na 21. mart, kada se slavi Dan Mediterana, kao područja mira i blagostanja te kolijevke civilizacija. Naglasio je da je cilj sastanka učiniti što

operabilnijim aktivnosti Skupštine, kako bi dostignuća PAM-a podijelili na nacionalnom nivou, preko nacionalnih parlamenata i medija; između ostalog i izradom strategije informiranja, priređivanjem događaja tipa “otvorenih vrata”, pres-konferencija na koje bi bili pozvani medije radi promocije PAM-a i sl. Također, iznesena je inicijativa za intenziviranje odnosa između grupa prijateljstva zemalja članica i uključenja tehničkih aspekata po pitanju razmjene iskustava i realizacije zajedničkih projekata, npr. periodično organiziranje “skupštine za mlade”, kako bi se mladi upoznali s aktivnostima i vrijednostima PAM-a.

U tom smislu nadaju se “follow-up” aktivnostima u zemljama članicama koje će promovirati rezolucije i izvještaje PAM-a. Izrazio je nadu da će se o rezolucijama PAM-a raspravljati i u nacionalnim parlamentima, te potrebu povezivanja sa ostalim regionalnim inicijativama, posebno sa SEECP-om. Najavio je da će u februaru 2010. godine PAM biti domaćin međunarodnog sastanka o sukobu na Bliskom istoku.

Na kraju skupa data je preporuka da GSPAM-a bude katalizator za kontakte između zemalja članica, da povezuje sagovornike i kontakt osobe u zemljama članicama, da služi kao sredstvo za distribuciju izvještaja, stavova, mišljenja nacionalnih parlamenata drugim zemljama članicama, te da se mreža i administracija nacionalnih parlamenata koriste što više s ciljem unapređenja komunikacije na bilateralnom i multilateralnom nivou. Najavljeno je dodatno intenziviranje aktivnosti PAM-a na nivou saradnje sekretarijata parlamenata zemalja članica i konkretnih projekata koji bi učvrstili ovu saradnju (zajedničke izložbe, veb-prezentacije zemalja članica, razmjena promotivnih materijala i sl.).

ŠEF ODJELA
Dejan Vanjek

Dostaviti:

- naslovu
- Kolegiju Sekretarijata
- Sektoru za međunarodne odnose i protokol

